

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетний менеджмент

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол л № 1_від 28.08.2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Бюджетний менеджмент
Освітня програма	Фінанси, банківська справа і страхування
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа і страхування
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 22 год. Семінарські заняття – 22 год. Самостійна робота – 46 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/211ad0501c57d8fa8bbf

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою програми є підготовка лідерів-професіоналів у сфері управління коштами державного та місцевих бюджетів, які володіють креативним мисленням, ґрунтовними знаннями з ефективного управління бюджетом та практичними навичками вирішення складних управлінських завдань в умовах динамічного зовнішнього і внутрішнього середовища.

Завдання:

- вивчення функцій та структури органів оперативного управління бюджетом;
- дослідження теоретичних основ організації виконання дохідної та видаткової частин державного та місцевих бюджетів, в тому числі в умовах реформи децентралізації;
- здійснення ведення обліку виконання бюджету у фінансових органах, складання бюджетної звітності;
- оволодіння методами контрольної роботи щодо виконання бюджетів усіх рівнів;
- навчитись застосувати різні методики бюджетного менеджменту при підготовці управлінських рішень;
- оволодіння навиками роботи із законодавчими й інструктивними матеріалами;
- набуття вмінь організувати і проводити інформаційні дослідження, оформляти та формувати результати моніторингових процесів в галузі державного управління бюджетними ресурсами;

Компетентності

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК3. Здатність застосовувати у управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК12. Здатність до здійснення фінансового моніторингу та формування звітної документації.

Програмні результати навчання

ПРН07. Ви рішувати етичні і дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПРН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПРН14. Застосовувати методи фінансового управління для забезпечення ефективності діяльності організацій.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сутність та складові бюджетного менеджменту	Розуміти суть бюджетного менеджменту та його роль у бюджетному процесі; об'єкт, предмет і суб'єктів бюджетного менеджменту; етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі.	Тести, питання, кейси
2.	Структура бюджету як об'єкта управління	Вивчити сутність, склад та структуру доходів і видатків бюджету, бюджетну класифікацію. Засвоїти принципи розмежування доходів і видатків між бюджетами. Розуміти сутність бюджетного дефіциту, профіциту, державного боргу та державних/місцевих запозичень.	Тести, питання, кейси
3.	Органи управління бюджетним процесом	Засвоїти функції, права, обов'язки органів загального та оперативного управління бюджетом на державному та місцевому рівнях.	Тести, питання, кейси
4.	Бюджетне планування	Розуміти зміст і структуру бюджетного процесу та його стадій, повноваження учасників бюджетного процесу, бюджетний регламент. Засвоїти порядок складання, розгляду та затвердження проекту бюджету. Засвоїти методи та етапи макроекономічного прогнозування. Розуміти порядок стратегічного планування: стратегія, програма соціально-економічного розвитку, місцеві цільові програми. Розуміти сутність і функції середньострокового бюджетного планування; порядок складання та схвалення Бюджетної декларації та прогнозу місцевого бюджету	Тести, питання, кейси
5.	Застосування програмно-цільового методу та гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі	Розуміти суть та значення програмно-цільового методу у бюджетному процесі, особливості його запровадження в Україні та складові ПЦМ. Розуміти важливість інтегрування гендерних аспектів/ гендерного підходу в бюджетний процес для підвищення його ефективності. Ознайомитись з етапами гендерного аналізу та інтеграцією гендерних аспектів у документи, що застосовуються в бюджетному процесі.	Тести, питання, кейси
6.	Забезпечення ефективного виконання державного та місцевих бюджетів	Розуміти основи виконання бюджету за доходами і видатками. Розкривати сутність понять «бюджетне призначення, асигнування, зобов'язання», «касове виконання бюджету». Знати стадії виконання бюджету та порядок надання бюджетних трансфертів. Розуміти бюджетні повноваження ДКСУ; економічний	Тести, питання, кейси

		зміст та призначення єдиного казначейського рахунка; знати порядок організації касового виконання бюджету за доходами та порядок зарахування платежів; операції з виконання бюджету за видатками у ДКСУ.	
7	Організація і порядок обліку виконання бюджету. Звітність про виконання бюджету	Розуміти мету, значення та порядок обліку виконання бюджету. Ознайомитись з повноваженнями фінансових органів та розпорядників бюджетних коштів в процесі обліку виконання бюджету. Розуміти основи складання фінансової звітності. Знати порядок та особливості складання звітності розпорядниками коштів про використання бюджетних коштів. Засвоїти мету та порядок складання, затвердження періодичної та річної звітності про виконання бюджету.	Тести, питання, кейси
8	Державний фінансовий контроль	Засвоїти сутність та порядок здійснення контролю за виконанням бюджету. Знати повноваження, функції та права органів, які здійснюють бюджетний контроль. Розуміти поняття бюджетного правопорушення та відповідальність учасників бюджетного процесу. Розуміти мету та завдання державного внутрішнього контролю. Засвоїти порядок та методика проведення контрольних заходів.	Тести, питання, кейси
9	Прозорість бюджету та участь громадян у бюджетному процесі	Знати законодавчі норми щодо участі громадян у бюджетному процесі. Розуміти механізми участі громадськості у бюджетному процесі. Суть та значення громадського бюджету.	Тести, питання, кейси
10	Інформаційні технології в управлінні бюджетними ресурсами	Розуміти мету та особливості застосування різних інформаційних технологій в управлінні коштами бюджету.	Тести, питання, кейси
11	Бюджетний менеджмент: світовий досвід теорії і практики	Засвоїти світовий досвід бюджетного менеджменту	Тести, питання, кейси

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																			Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Лекції					+	+			+	+	+	+	+	+				+	+	
Семінарські з-тя					3	3			3	3	3	3	3	3				3		30
Самостійна р-та								5									5			10
Індивідуальні завдання																			10	10
Екзамен																			50	50
Всього за тиж-нь					3	3		5	3	3	3	3	3	3		5	3	60	100	

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявні навчально-методичні матеріали: розроблені силабус, методичні рекомендації до практичних занять, організації самостійної роботи студентів, методичні рекомендації до виконання контрольних та розрахункових робіт. Для навчання використовується мультимедійне обладнання: проектори для презентацій та інтерактивний сенсорний монітор.</p> <p>Навчальний процес забезпечується інформаційними, навчальними, методичними ресурсами, розміщеними на платформі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/, наявністю корпоративної пошти. Функціонують комп'ютерні класи, наукова бібліотека університету з бездротовим (wi-fi) та доступом до мережі Інтернет, ресурси якої доступні через сайт університету: http://lib.pnu.edu.ua/, http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php., електронний репозитарій: http://lib.pu.if.ua:8080/.</p>
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07 2010 р. : веб-сайт. URL: http://zakon.rada.gov.ua2. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник / Ватаманюк-Зелінська У.З., Ситник Н.С., Стасишин А.В., Круглякова В.В. – Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. – 511 с.3. Бюджетний менеджмент: формування компетентностей на основі тренінгу : навчальний посібник : [Електронне видання] С. В. Юшко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 255 с.4. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях/ С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О.В. Добровольська. – Дніпро: Монолит, 2022. – 200 с.5. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.6. Впровадження та удосконалення Громадського бюджету – практичні рекомендації. Посібник. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/PB_Guide.pdf7. Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі : практ. посіб. / Т. Іваніна, О. Кисельова, М. Колодій, О. Остапчук, О. Цюпа. – Київ : Віваріо, 2020. – 88 с. URL: https://mof.gov.ua/storage/files.pdf	

8. Гузар Б. С. Сучасний стан та напрями удосконалення бюджетного менеджменту в Україні. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/91.pdf
9. Європейська Хартія місцевого самоврядування: Зб. типових документів і рекомендацій з питань місцевого самоврядування. М.: Вид-во Уряду РФ, 1995. С.41 – 44.
10. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» 23 березня 2000 року № 1602-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
11. Застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі : навч. посіб. / М. Колодій, О. Кисельова, Н. Рябушенко, О. Цюпа. – Київ : Віваріо, 2020. – 132 с. URL: <https://mof.gov.ua/uk/283-genderno-orientovane-biudzhetuвання-na-mistsevomu-rivni>
12. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» від 28 лютого 2002 р. № 228 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text>
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» від 5 серпня 2020 р. № 695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року № 11 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>
15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі» 02 січня 2019 року № 1 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text>
16. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні» 03.03.2020 № 94 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094201-20#Text>
17. Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації» від 29 грудня 2021 р. № 1805-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>
18. Мазярчук В., Стадник М. Міжнародний досвід середньострокового планування: уроки для України. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. 2017. https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/FEAO_Sered_budget_planning_A5_05_web-2.pdf
19. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с. URL: <https://www.csi.org.ua/publications/navchalnyj-posibnyk-mistsevyy-byudzhet-i-finansove-zabezpechennya-ob-yednanoyi-terytorialnoyi-gromady/>
20. Організація і методика аудиту : навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. І. А. Бержанір. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. – 326 с.
21. Оцінювання державних видатків та фінансової підзвітності (ДВФП). Звіт

- з ефективності управління державними фінансами 20 листопада 2019 року.
URL: https://www.pefa.org/sites/pefa/files/2020-04/UA-Nov19-PFMPR-Public%20with%20PEFA%20Check_UKR.pdf
22. Оцінювання гендерно орієнтованого управління державними фінансами за програмою ДВФП, 2020 року Фінальний звіт, 9 лютого 2021 року. URL: https://www.pefa.org/sites/pefa/files/2021-07/UA-Feb21-GRPFM-Public%20with%20PEFA%20Check_UKR.pdf
23. Управління соціально-економічним розвитком регіону [Текст]: навч.-метод. посібник для студ. і магістрів усіх екон. спец. / І. Т. Зварич, О. І. Зварич, В. Б. Хома. – Ів.-Франківськ : Супрун В.П., 2019. – 476 с.
24. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Державний аудит публічних фінансів: навч.посіб. – Одеса: «Кримполіграфпапір», 2016. – 412 с.
25. Цюпа О. П., Кондур О. С., Василюк М. М. Гендерний підхід у бюджетному процесі // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2022. - Вип. 18(2). - С. 288-297.
26. Цюпа О.П., Кондур О.С. Нормативно – правове забезпечення застосування в Україні гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 19(1). - С. 278-288.
27. Цюпа О. Роль гендерного аналізу в застосуванні гендерно орієнтованого бюджетування в Україні. Сучасні тенденції розвитку і практики гендерно орієнтованого бюджетування на світовому, європейському та національному рівнях: Тези вебінарів. – Київ: Віваріо, 2020. С.14-22. URL: <https://mof.gov.ua/uk/283-genderno-orientovane-budzhetuвання-na-mistsevomu-rivni>
28. Чуркіна І. Є. Бюджетний менеджмент: метод. вказівки та рекомендації для вивчення навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування». / І. Є. Чуркіна, Є. І. Масленніков. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. – 48 с.
29. A public administration system focusing on the provision of public services /Oleksii Tkachuk, Oksana Tsiupa, Oleksandr Olshanskyi, Olena Serdiukova, Iryna Vishka // AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research (13/02-XXXVI.) URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130236/papers/A_09.pdf
30. Peculiarities of social protection of the population in a pandemic condition: Economic and legal analysis Kondratiuk, T.; Novoselska, I.; Palelulko, O.; Shevchenko, O.; Tsiupa, O..Estudios de Economia Aplicada ; 39(9), 2021. Article in English | Scopus | ID: covidwho-1471297 <https://pesquisa.bvsalud.org/global-literature-on-novel-coronavirus-2019-ncov/resource/pt/covidwho-1471297?lang=en>
31. Melnyk V., Shchur R., Tsiupa O. Financial behavior of united territorial communities in the conditions of decentralization reform in Ukraine. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Vol. 7, No. 7. 2020. P. 68-77.
32. Tymchenko O., Polishchuk Y., Tsiupa O., Sushkova O., Osadchy I. E-tax debt management based on risk assessment and tax debtors segmentation. Bulletin of National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Volume 5,

Number 393 (2021), 136 – 145

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра фінансів, вул. Шевченка, 57, ауд. 801. Тел. +38 (0342) 55-32-32 e-mail: kfin@pnu.edu.ua сайт: https://kfin.pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	к.е.н., доцентка Оксана Цюпа
Контактна інформація викладача	oksana.tsiupa@pnu.edu.ua +38(066)2625148

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що здобувачі/ки вищої освіти будуть дотримуватися принципів та правил поведінки членів університетської громади, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Пропуски занять (відпрацювання)	Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).
Виконання завдання пізнішевстановленого терміну	Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.
Невідповідна поведінка під час заняття	Відповідно до правил Кодексу честі університету
Додаткові бали	5 додаткових балів на екзамені за участь у міжнародних конференціях з публікацією тез.
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування додаткових 10 балів до екзамену за проходження одного з онлайн курсів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Є-data: можливості та ефективний контроль за публічними фінансами» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+EDATA101+2021_T3/about 2. «Складання прогнозу місцевого бюджету: теорія і практичні аспекти» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+BUDG101+2020_T3/about 3. «Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AMU+GOB101+2018_T3/about 4. «Ефективний бюджетний процес в органах місцевого самоврядування»

	https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AMU+BP_101+2017_T1/about
--	---

Викладач _____ Оксана ЦЮПА